

ЄДИНА ІНФОРМАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Проведено аналіз наявної в Україні інфраструктури консультування та підвищення кваліфікації державних службовців. Показано, що побудова порталу знань дасть змогу електронного навчання та консультування державних службовців з актуальних проблем теорії та практики державного управління, забезпечувати інформаційну підтримку всіх форм підвищення кваліфікації державних службовців, надати технологічну та методологічну платформу центральним та регіональним органам державного управління в інтеграції власних інформаційних ресурсів до єдиної інфраструктури.

Ключові слова: інформаційна інфраструктура, інтеграція інформаційних ресурсів, портал знань, база знань, електронне навчання, дистанційні освітні технології, стандарти електронного навчання, управління знаннями, статистичне оцінювання, експертні висновки, сервісі орієнтованої архітектури, .

Пріоритетним напрямом державної політики має бути створення повноцінної ефективної системи безперервного професійного навчання державних службовців, що відповідає б європейським фаховим стандартам формування адміністративної спроможності держави та кращим вітчизняним традиціям. Концепція навчання впродовж життя передбачає необхідність і можливість здобування на кожному професійному етапі необхідних знань та умінь, які необхідні державному службовцю для підтримки своєї професійної компетентності на високому рівні. Відповідно з цим, новий Закон України «Про державну службу» [9], який набуде чинності з 01.01.2013, зобов'язує державних службовців підвищувати рівень своєї професійної компетентності в разі потреби, але не рідше одного разу на три роки.

Підвищення кваліфікації державних службовців (ПКДС) – це навчання з

метою оновлення та розвитку вмінь і знань, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності на державній службі.

Наявна система підвищення кваліфікації забезпечує достатню освіту на академічному рівні, проте вона не спирається на систематичний аналіз потреб у підвищенні кваліфікації персоналу. Державні службовці мають більше стимулів приховувати те, чому вони навчилися, аніж ділитися новими технологіями і знаннями з іншими. Інформаційні потоки нових технологій і знань в системі державного управління є дуже слабкими [1]. Отже, система підвищення кваліфікації державних службовців потребує значної модернізації. Вирішення цієї проблеми, зокрема, полягає в переході до ефективної системи неперервного ПКДС.

Потреба підтримувати кваліфікацію кадрів на належному рівні призводить до нагальної потреби в постійному підвищенні кваліфікації великої кількості людей у всіх регіонах України. Загальна кількість державних службовців, що працюють в системі державного управління і мають спеціальну підготовку, є незначною. Разом з тим, фахівці, що належать до 7 категорії посад у системі державної служби, не мають права на вступ до магістратури за освітнім напрямом державне управління. А таких службовців на Україні налічується майже 123 тис. осіб і всі вони потребують спеціальної професійної підготовки для дієвого виконання покладених на них обов'язків і завдань. Традиційні засоби і форми навчання вимагають значної кількості висококваліфікованих викладацьких кадрів, збільшення навчальних потужностей закладів з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців, частих та тривалих відривів від роботи управлінських кадрів.

В цих умовах майбутнє саме за інноваційними освітніми технологіями. Високоєфективним засобом модернізації та підвищення якості навчання є розвиток інформаційних інфраструктур консультування та підвищення кваліфікації державних службовців, спрямованих на створення простору навчання протягом усього життя.

Питання стану інформатизації у світі розглядається вже протягом більш ніж десять років. Серед останніх публікацій в сфері управління знаннями, створення розподілених та консолідованих інформаційних ресурсів для органів державної влади слід назвати роботи насамперед українських науковців і практиків В.Бикова [1], Ю.Бурило [2], С. Вербі [3], А. Журавльова [5], Т. Крушельницької, О. Кукаріна, Р. Науменко [7] та інші. На цей час існує розмаїття баз даних та баз знань, що були створені у державних установах та організаціях, органах державної влади, навчальних закладах та наукових центрах, які здійснюють дослідження та навчання в галузі державного управління. Має практичну значущість концепція побудови порталу знань [5] для поєднання існуючих інформаційних ресурсів з питань державного управління.

У 2011 році НАДУ розпочала створення центрального порталу управління знаннями для державних службовців – «Ефективна держава» на базі рішень Microsoft SharePoint Server 2010 [6]. Портал містить понад 60 веб-сайтів, у тому числі сторінки факультетів, кафедр, адміністративних підрозділів, робочих груп та проектів, а також бази даних фахових публікацій. Сьогодні *актуальною проблемою* є інтеграція електронних освітніх ресурсів з інформаційними системами забезпечення функціонування державного управління.

Метою досліджень є обґрунтування функціональних можливостей порталу знань для забезпечення єдиної інформаційної інфраструктури консультування та підвищення кваліфікації державних службовців.

Державна система ПКДС складається із мережі навчальних закладів. Об'єднання локальних мереж до єдиної корпоративної мережі системи ПКДС державних службовців є об'єктивною необхідністю. Для цього необхідно створити не сукупність окремих підключень до Інтернету локальних мереж регіональних підрозділів, а єдину, інтегровану інформаційно-комунікаційну систему з можливістю її подальшого розвитку та модернізації, збільшення її потужності разом з ростом покладених на неї завдань[7].

Використання можливостей технології корпоративних комунікацій у конкретній державній установі сприяє переходу до централізованого ієрархічного прийняття рішень, до горизонтальної координації, зміцнення комунікативних зв'язків між підрозділами всередині організації, виробленню єдиного понятійного апарату і наступності навчальних програм тощо.

Покращення якості інформаційних технологій навчання може бути здійснене тільки з урахуванням світових тенденцій. На цей час відчувається відставання розвитку електронного навчання в Україні від більшості розвинутих країн – це проявляється в устаткуванні, у методичному забезпеченні і, особливо, у стандартах галузі технологій, адже якість освіти значною мірою зумовлюється якістю інформаційних технологій навчання.

Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) і Міжнародна електротехнічна комісія (IEC) спільно розробляють міжнародні стандарти у сфері електронного навчання у рамках Першого об'єднаного технічного комітету (JTC1 ISO/IEC), який на цей час об'єднує 37 підкомітетів (SC). Рішення про створення JTC1 36-го підкомітету «Інформаційні технології в навчанні, освіті і тренінгу» було прийнято в 1999 році. Нині дійсними членами і спостерігачами JTC1 SC 36 є більш як 30 країн світу, в тому числі є і Україна. До структури SC 36 входить сім робочих груп, які очолюють конвінери з різних країн: Канада – Термінологія, Японія – Технології колективної роботи, Великобританія – Інформаційна підтримка викладача, Канада – Управління і доставка контенту, Німеччина – Забезпечення якості, Китай – Міжнародні стандартизовані профілі, Норвегія – Культурна / мовна гуманітарна діяльність. На сьогодні в робочих групах SC 36 розроблено і затверджено 6 міжнародних стандартів та ще більш ніж десять проектів знаходяться на різних стадіях розробки [8].

У міжнародних стандартах та вітчизняній практиці на цей час домінують такі терміни і їх визначення:

Дистанційні освітні технології (distant learning technology) – освітні технології, що реалізуються, в основному, із застосуванням інформаційних і

телекомунікаційних технологій при опосередкованій (на відстані) або частково опосередкованій взаємодії того, хто навчається і педагогічного працівника.

Електронне навчання (e-learning) – навчання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Мобільне навчання (mobile learning) – електронне навчання за допомогою мобільних пристроїв, не обмежене місцем розташування або зміною місця розташування учня.

Мережеве навчання (on-line learning) – навчання за допомогою інформаційно-телекомунікаційної мережі.

Автономне навчання (off-line learning) – навчання за допомогою комп'ютера без підключення до інформаційно-телекомунікаційної мережі.

Ґрунтуючись на даних визначеннях, з урахуванням результатів аналізу аналогічних структур, [4] структуру інформаційного порталу консультування та підвищення кваліфікації державних службовців можна представити у вигляді, наведеному на рисунку нижче.

Головною метою порталу знань є практичне застосування теорії державного управління для отримання конкурентних переваг шляхом більш ефективного використання корпоративних знань, а також надання держслужбовцям консультативної, інформаційно-аналітичної допомоги в рішенні повсякденних завдань.

З точки зору організації інформаційних ресурсів у структурі порталу можна виділити три основні рівні: рівень орієнтованих сервісів, рівень обробки знань та база знань.

На рівні орієнтованих сервісів розглядаються сервіси, що надаються порталом користувачеві. Основними серед них є:

Сервіси доступу, що забезпечують реєстрацію, авторизацію та розмежування прав доступу користувачів згідно з адміністративною політикою.

Сервіси пошуку, що забезпечують багатофункціональні та ефективні механізми пошуку інформації за різними критеріями та параметрами, послідовно обробляють посилання на документи, сторінки, сайти з

визначенням їх тематики, структури, ступеня релевантності між тематикою та інформацією, яка в них міститься.

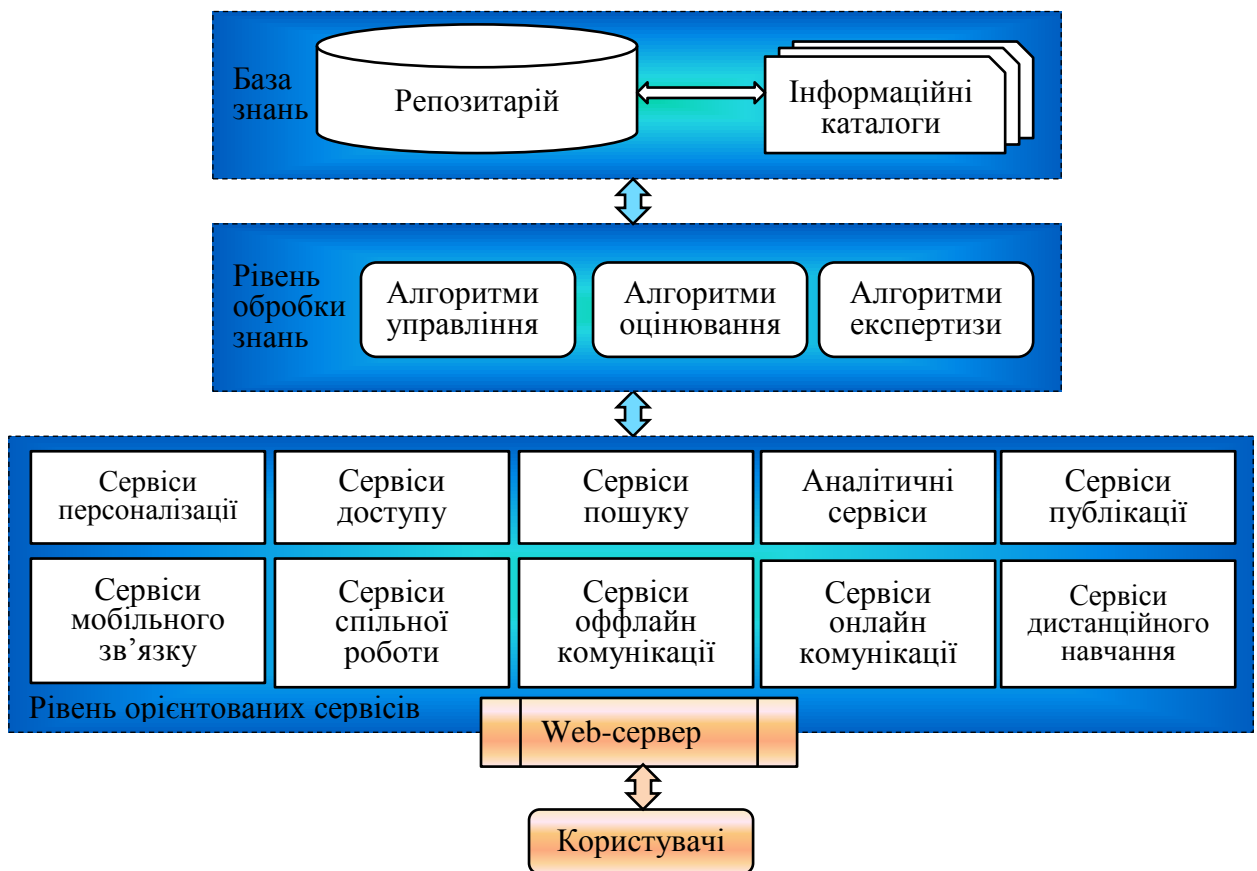

Рисунок. Структура інформаційного порталу консультування та підвищення кваліфікації державних службовців

Сервіси персоналізації, що підтримують електронні кабінети користувачів, структури їх інформаційного наповнення, зберігання персональних інформаційних масивів даних та настройки інтерфейсу порталу.

Аналітичні сервіси, що надають програмно реалізовані механізми оцінювання та аналізу даних, які отримуються в результаті спостереження за операціями з інформаційних ресурсів та основними статистичними показниками.

Сервіси публікування, що надають розвинуту реалізацію інтерактивних механізмів кооперативного документування, автоматизованого опису документів та публікації для спільного доступу і використання.

Дистанційні освітні технології на цей час достатньо формалізовані. Для забезпечення безперервності освіти навчальні програми у порталі знань мають бути прив'язаними до конкретних потреб державних службовців у реальному часі.

Портал знань повинен надавати не тільки засоби доступу до інформації, але і дозволяти держслужбовцям взаємодіяти між собою через сервіси спільної роботи, допомагаючи приймати оптимальні державно-управлінські рішення, пов'язувати інформацію з колективним розумінням, системою цінностей та досвідом для формування експертних оцінок та висновків. Для забезпечення такої взаємодії необхідна наявність комунікаційних сервісів – оффлайн, онлайн та мобільного зв'язку.

Рівень обробки знань включає алгоритми управління знаннями, статистичного оцінювання та експертного висновку.

На рівні бази знань забезпечується зберігання науково-практичної структурованої інформації в репозитарії за основними інформаційними напрямками: законодавство та право, економіка, політика, соціологія, державне управління, державна служба, регіональне управління, самоврядування, кадри тощо.

Таким чином, портал знань з одного боку має бути спрямованим на консультування державних службовців з актуальних проблем теорії та практики державного управління, а з іншого боку – забезпечувати інформаційну підтримку всіх форм ПКДС. Дистанційний формат навчально-методичного забезпечення професійної підготовки – можливість оперативно вдосконалювати зміст та модель навчання для підвищення кваліфікації і самоосвіти державних службовців. Дистанційний формат навчання дає змогу підвищувати кваліфікацію без відриву від службових обов'язків в зручний час, забезпечує надання якісної інформаційно-консультативної підтримки

державних службовців всіх рівнів на всій території України. Використання інтерактивних методів навчання у системі ПКДС дасть змогу на практиці використовувати вміння і талант кожного окремо працівника на благо суспільства.

Побудова порталу знань також забезпечить можливість надавати методичну допомогу викладачам та науковцям, які проводять навчання та дослідження в галузі державного управління. Портал знань зможе надати технологічну та методологічну допомогу як регіональним центрам підвищення кваліфікації та регіональним інститутам державного управління, так і регіональним органам управління отримувати додаткові можливості не лише щодо використання ресурсів порталу, а й щодо інтеграції власних інформаційних та навчальних ресурсів на базі, що надаватиме їм портал.

Література:

1. *Биков В. Ю.* Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. *Бурило Ю. П.* Удосконалення інституційних засад державного управління інформаційною сферою в контексті сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства / Ю. П. Бурило // Європейська наука ХХІ століття: стратегія і перспективи розвитку – 2006 : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (22 – 31 трав. 2006 р.). – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – Т. 18. – С. 42–52.
3. *Верба С. М.* Впровадження сучасних методів навчання державних службовців із застосуванням європейських стандартів для професіоналізації державної служби України / С. М. Верба // Державне управління. Наукові праці: наук.-метод. журн. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – Т. 130, вип. 117.– С. 71–73.
4. *Данилов В. Я.* Теоретичні засади створення освітніх порталів та досвід розробки тематичного порталу із туристської статистики / В. Я. Данилов,

О.В.Данилова // Комп'ютерні технології. Системний аналіз. Моделювання. – Миколаїв: МДГУ ім. П.Могили, 2004. – Т. 35, вип. 22. – С. 172–179.

5. *Журавльов А.В.* Концепція комплексного рішення щодо розвитку інформаційної інфраструктури дистанційного навчання в системі підготовки державних службовців. Електронне наукове фахове видання / А. В. Журавльов // Державне управління: теорія та практика. –К. : НАДУ, 2010. – № 2 – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/dutp/2010_2/txts/10zavpds.pdf.

6. Майкрософт Україна та Національна академія держуправління підписали угоду про освітній альянс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/news/61225.html>.

7. Підготовка державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування в Національній академії державного управління при Президентові України: інформаційний аспект : наук.-метод. матеріали / [уклад. : Т. П. Крушельницька, О. Б. Кукарін, Р. А. Науменко та ін.]. – К. : НАДУ, 2010. – 48 с.

8. *Позднеев Б. М.* Разработка национальных и международных стандартов в области электронного обучения / Б. М. Позднеев // Информатизация образования и науки, 2009. – №2. – С. 3–12.

9. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 17.11.2011 № 4050–VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4050-17/print1327153207703811/>.